

سکه شناسی

از

محمد مشیری

مرکز تحقیقات کامپیوئر علوم اسلامی

سکه شناسی

«مدار جهان ناپایدار برآنست که آثار و اسناد را متلاشی سازد و منهدم کند، ولی مردم بیدار دل از انهدام آنها نه تنها جلوگیری میکنند، بلکه با دقت و احتیاط تمام آنها را منظم و مرتب میسازند و به نگاهداری آنها مبادرت میورزند و بموضع از آنها استفاده میکنند.»

سکه های نادر شاه افشار :

نادر شاه^۱ بشرحی که در تواریخ آمده در روز پنجم شنبه ۲۴ شوال سال ۱۱۴۸ هـ قمری در مغان به تخت سلطنت ایران جلوس کرد. تاریخ جلوس وی را «ورخین با حروف ابجده عبارت‌الخیر فیماواقع^۲ (۱۱۴۸) استخراج کرده‌اند. و در آن روز بنابر سنت‌های سلطنتی بنام وی خطبه خوانده و سکه ضرب کردند.

سکه های نادر شاه در

- ۱- برای دانستن شرح زندگانی (نادر شاه) به منابع زیر مراجعه فرمائید:
 - الف - دره نادری، تالیف میرزا مهدی خان منشی نادر (چاپهای متعدد).
 - ب - جهانگشای نادری ، تالیف میرزا مهدی خان، تصحیح سیدعبدالله انوار (چاپ انجمان آثار ملی).

- ج - عالم آرای نادری تالیف محمد کاظم وزیر مرو .
- د - به فهرست مأخذ در لغت نامه دهخدا ذیل نام نادر شاه و منابع آخر کتاب «انقراض صفویه» تالیف لکهارت ، ترجمه عماد نیز مراجعه فرمائید .
- ۲- مراجعه شود به کتاب (رستم التواریخ) ص ۴۰۴ (بریدند شاهان زشاهی طمع بتاریخ الخیر فیماواقع) . نیز اعتماد السلطنه در جلد دوم کتاب (منتظم - ناصری) ص ۲۸۱ - چنین مینویسد : «... در پنجم شنبه ۱۴ شوال ۱۱۴۸ تاجگذاری نمود و میرزا قوام الدین محمد قزوینی الخیر فیماواقع را تاریخ جلوس یافت و بعضی لاخیر فیماواقع گفتند».

ضرابخانه‌های شهرهای مختلف که برخی از آنها کنون از محدوده فعلی کشور می‌خارج است ضرب گردیده و برروی آن سکه‌ها، شعارهایی بشرح زیر مندرج است:

- ۱- **السلطان نادر برروی سکه و خلد الله ملکه در پشت سکه‌ها.**
- ۲- هست سلطان بر سلاطین جهان شاه شاهان نادر صاحبقران ^۳
- ۳- سکه بر زر کرد نام سلطنت را در جهان
- نادر ایران زمین و خسرو گیتیستان** نادر ایران زمین و خسرو گیتیستان
- ۴- داده زیب تازه رو بر مهرو ماه سکه نادر شه گیتی پناه
- ۵- سکه مبارک پادشاه غازی نادر شاه.

ما سعی کرده‌ایم از منابعی که امکان داشت عکس و مشخصات آنها را فراهم آورده و برای استفاده علاقه‌مندان مجموعه کاملی تهیه نمائیم. از خوانندگان تقاضا دارد، هر آنچه در تکمیل این مجموعه یاری نموده و اگر اطلاع دیگری درباره سکه‌های نادر شاه یا عکس و مشخصاتی از آنها دارد دسترس داردند بالبراز عنایت و راهنمایی‌های خود هر آنچه امتنان فرمایند.

مشخصات سکه‌های نادر:

مسئله بسیار جالب که سکه‌های نادر را از سکه‌های دیگر ایران (پیش و بعدازوی) مشخص ساخته این است که نادر پس از جلوس و حکمرانی مستقل، نوشتن کلمات شهادتین (**اشهدا لاله الا الله**) و (**محمد رسول الله**) و ذکر شعارهای شیعی و نام ائمه اطهار را برروی سکه‌ها **اکیداً** معنوی کرد.

قبل از نادر، مخصوصاً در دوران پادشاهی سلاطین صفوی روی سکه‌ها پشت آنها همواره مشحون از آیات مقدسه و توسلات به ائمه اطهار و ادعیه و

۳- کتاب **رستم التواریخ** ، صفحه ۲۰۵ .

شعارهای مذهبی (مخصوصاً شعارهای شیعی) بود، ولی نادر درج و استعمال آنها را برروی سکه قدغون کرد.

نام شهرهای خارج از ایران امروز که نادر در آنها سکه ضرب کرده است:

- احمدآباد، واقع در شمال غربی بمبئی (هندوستان)، از شهرهای مقدس و محل دانشگاه گجرات است.

- ایروان، پایتخت امروزی جمهوری شوروی ارمنستان (در ۱۲۴۳ هـ قمری بموجب عهدنامه ترکمن چای از ایران منتزع شد).

- بخارا، در جمهوری شوروی ازبکستان، (مقبره اسماعیل سامانی و مدرسه الغبیگ در آن واقع است).

- بهسکهر، در هندوستان.

- پیشاور، واقع در پاکستان غربی.

- تنه، در هندوستان.

- تقلیس، پایتخت جمهوری شوروی گرجستان.

- داغستان، نام جمهوری خودمختار شوروی، کرسی آن مخاچ قلعه است.

- دیرجات، در هندوستان.

- سند، هندوستان.

- شاهجهان آباد، هندوستان.

- قندھار، افغانستان.

- کابل، پایتخت افغانستان.

- گنجه، در آذربایجان شوروی (نظمی گنجوی شاعر معروف ایران منسوب به این شهر است).

- لاہور، کرسی ایالت پنجاب و از شهرهای معروف هند (اقبال لاہوری منسوب به آن جاست).

- مرشدآباد، در هندوستان، ۱۸۰ کیلومتری شمال غربی کلکته.

- ملتان، واقع در ایالت پنجاب، ۳۱ کیلومتری جنوب غربی لاہور.

- نادرآباد، در هندوستان.

ما شرح سکه‌های ضرب خارج را بطور جداگانه و به ترتیب حروف تهجمی تنظیم کرده‌ایم که کار مراجعت کننده آسان شود.

ترتیب کار ما :

از مجموعه سکه‌های نادرشاه که تا کنون بدست آمده و در موزه کشورهای مختلف یا مجموعه‌های شخصی گردآوری شده، با مراجعت با نامهای سکه، شناسی جهان و محققین و تهییه کاتالوگ موزه‌ها و استفاده از مندرجات مجلات سکه‌شناسی و کتاب‌ها و مقالات دیگر^۴، عکس‌هایی با انضمام اطلاعاتی درباره عبارات نوشته روی سکه‌ها و پشت آنها و محل ضرب و تاریخ ضرب و وزن آنها به Grain^۵ و نام موزه محلی که آن سکه در آنجا محفوظ است و شماره آنها در صورتیکه کاتالوگ شده باشد، تهییه کرده و تقدیم میداریم.

ترتیب کار این است که اول سکه‌های ظلای نادر معرفی می‌شود و سپس به ترتیب به شرح سکه‌هایی که بوروی آنها شعار (السلطان نادر) و سکه بزرگ نام سلطنت ... و هست سلطان بر و در آخر سکه‌های ضرب خارج ایران می‌پردازیم و از معرفی سکه و فلوس مسی که در شهرهای مختلف ایران بدست حکومت‌های محلی ضرب شده خودداری شده و بحث مربوط به آن را به مورد مقتضی دیگر واگذار می‌کنیم.

۴ - کاتالوگ موزه ارمیتاژ لندن گراد و موزه پرینتایا و فهرست سکه‌های کابینه مدارا در پاریس و کاتالوگ سکه‌های موزه سلطنتی سابق در برلین و موزه متروپولیتن در نیویورک و موزه انجمن سکه‌شناسی آمریکا و فهرست سکه‌های اسلامی کتابخانه ملی پاریس و کتاب معروف Mayer و کتاب استوارت پول و دو جلد کتاب سکه‌های رابیو و کتاب جامع Sedillot بنام (کلیه سکه‌های جهان) و مقالات و فهرست‌های دیگر و مجلات سکه‌شناسی.

۵ - Grain وزنی است که در تمام کاتالوگهای جهان سکه را با آن وزن معرفی می‌کنند و ۷۲ گرم تقریباً معادل یک مثقال است (بطور دیقیق ۷۱/۰ معادل یک مثقال = ۵ گرم).

توضیح و معنی اشکال سکه های طلای نادر شاه

شكل ۱

روی سکه : سکه بزرگ نام سلطنت را در جهان نادر ایران زمین و خسرو گیتیستان

پشت سکه : بتاریخ الخیر فی ماو قع - ضرب اصفهان ۱۱۴۸

محل ضرب : اصفهان

سال ضرب : ۱۱۴۸

وزن : ۵۱/۷

محفوظ در Cabinet des Medailles پاریس - به شماره ۱۲۸

شكل ۲

روی سکه : شاه شاهان نادر صاحبقران هست سلطان بر سلاطین جهان .

پشت سکه : ضرب کابل خلد الله ملکه سنہ ۱۱۵۷

محل ضرب : کابل

سال ضرب : ۱۱۵۷

وزن : ۱۶۶/۶

محفوظ در British Museum (شماره کاتالوگ ندارد)

شكل ۳

روی سکه : السلطان نادر

پشت سکه : ضرب اصفهان خلد الله ملکه - ۱۱۵۱

محل ضرب : اصفهان

سال ضرب : ۱۱۵۱

وزن : ۵۲/۵

محفوظ در (کابینه مدارا) پاریس به شماره ۱۳۱۰

شکل ۴

روی سکه : شاه شاهان نادر صاحبقران هست سلطان بر سلاطین جهان - ۱۱۵۷
 پشت سکه : ضرب مشهد مقدس .

سال ضرب : ۱۱۵۷

وزن : ۱۷۱

محفوظ در موزه شخصی Thorburn P. (در انگلستان)

شکل ۵

روی سکه : شاه شاهان نادر صاحبقران هست سلطان بر سلاطین جهان
 پشت سکه : ضرب دیرجات خلدالله ملکه ۱۱۵۶
 محل ضرب : دیرجات (که برای نگارنده معلوم نگردید کجاست ، گویا
 یکی از اماکن غیر معروف هند باشد) .

سال ضرب : ۱۱۵۶

وزن : ۱۶۸/۹

محفوظ در موزه بریتانیا (بدون شماره کاتالوگ)

شکل ۶

روی سکه : السلطان نادر

پشت سکه : ضرب تبریز خلدالله ملکه ۱۱۵۱

محل ضرب : تبریز .

سال ضرب : ۱۱۵۱

وزن : ۹

محفوظ در طهران موزه حاجی حسین آقا ملک .

شکل ۷

روی سکه : شاه شاهان نادر صاحبقران هست سلطان بر سلاطین جهان .

پشت سکه : ضرب پیشاور خلدالله ملکه سنه ۱۱۵۵

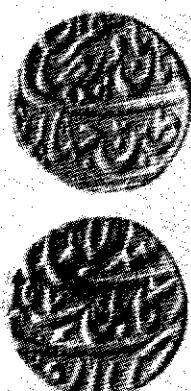
شکل ۱

شکل ۴

شکل ۳

شکل ۲

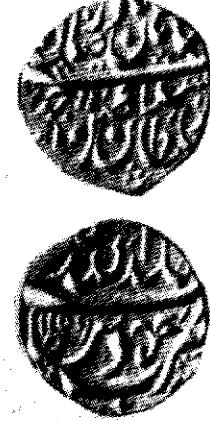
مرکز تحقیقات کا پویہ علوم اسلامی

شکل ۶

شکل ۷

شکل ۹

محل ضرب : پیشاور

سال ضرب : ۱۱۵۵

وزن : ۱۶۶/۱

محفوظ درموزه بریتانیا (شماره ندارد)

شکل ۸

روی سکه: شاه شاهان نادر صاحبقران هست سلطان برسلاطین جهان ۱۱۵۷
پشت سکه: ضرب مشهد مقدس .

محل ضرب : مشهد .

سال ضرب ۱۱۵۷

وزن : ۱۶۹/۷

محفوظ درموزه بریتانیا (شماره ندارد)

شکل ۹

روی سکه: سکه بزرگرد نام سلطنت را در جهان
نادر ایران زمین و خسرو گیتی سтан ضرب شیراز .

پشت سکه: بتاریخ جلوس میمنت ما نوس الخیر فیما وقع ۱۱۴۸

محل ضرب : شیراز

سال ضرب : ۱۱۴۸

وزن: ۵۳/۲

محفوظ درموزه بریتانیا به شماره ۲۱۴

شکل ۱۰

روی سکه: سکه بزرگرد نام سلطنت را در جهان
نادر ایران زمین و خسرو گیتی سтан (ضرب مشهد)

پشت سکه: بتاریخ الخیر فیما وقع ۱۱۴۹

(۸)

محل ضرب : مشهد

سال ضرب : ۱۱۴۹ هتأسفانه را بینو در کتاب خود با اینکه در عکس روی سکه سال ضرب خیلی روشن و واضح است، معدالک به اشتباه ۱۱۴۶ خوانده است و این خطای فاحش است زیرا نادرشاه در سال ۱۱۴۸ به تخت سلطنت جلوس کرده و دو سال قبل از آن نمیتوانست ماده تاریخ الخیر فیما وقع را بر روی سکه ضرب کند.

وزن : ۵۳/۵

محفوظ در موزه بریتانیا (بدون شماره)

شکل ۱۱

روی سکه : شاه شاهان نادر صاحبقران هست سلطان بر سلاطین جهان .

پشت سکه : ضرب دارالسلطنه اصفهان ۱۱۵۶

محل ضرب : اصفهان

سال ضرب : ۱۱۵۶

وزن : ۱۶۹/۵

محفوظ در موزه بریتانیا (شماره ندارد)

مرکز تحقیقات آموزش علوم اسلامی

شکل ۱۲

روی سکه : شاه شاهان نادر صاحبقران هست سلطان بر سلاطین جهان .

پشت سکه : ضرب پیشاور خلدالله ملکه ۱۱۵۷

محل ضرب : پیشاور

سال ضرب : ۱۱۵۷

وزن : ۱۶۷/۸

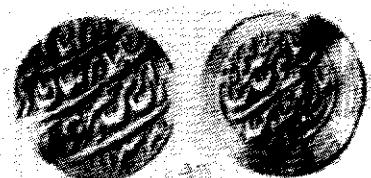
محفوظ در موزه بریتانیا (شماره ندارد)

شکل ۱۳

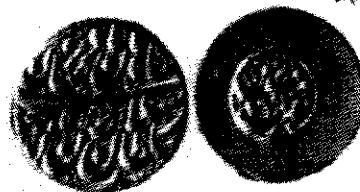
روی سکه : شاه شاهان نادر صاحبقران هست سلطان بر سلاطین جهان .

پشت سکه : ضرب دارالسلطنه تبریز ۱۱۵۴

(۹)

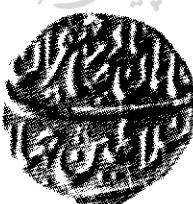
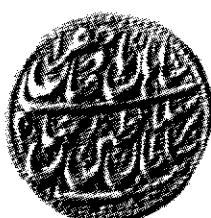
شكل ٩

شكل ٨

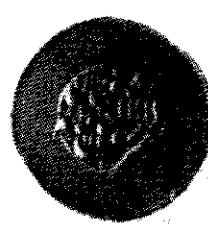
شكل ١٠

شكل ١٣

شكل ١٢

شكل ١١

کار تحقیقات کامپیوٹر علوم اسلامی

محل ضرب : تبریز

سال ضرب : ۱۱۵۴

وزن : ۱۶۹/۳

محفوظ درموزه بریتانیا (شماره ندارد)

شکل ۱۴

روی سکه: السلطان نادر.

پشت سکه: خلد الله ملکه ضرب اصفهان ۱۱۵۰

محل ضرب : اصفهان

سال ضرب : ۱۱۵۰

وزن: ۱۰۶

محفوظ درموزه بریتانیا

شکل ۱۵

روی سکه : السلطان نادر

پشت سکه: خلد الله ملکه، اصفهان، ۱۱۵۱

محل ضرب: اصفهان

تاریخ ضرب : ۱۱۵۱

وزن: ۵

محفوظ در Crist Church Museum , Oxford

شکل ۱۶

روی سکه : السلطان نادر .

پشت سکه : خلد الله ملکه، ضرب تبریز ۱۱۵۱

محل ضرب : تبریز

سال ضرب: ۱۱۵۱

وزن : ۱۲۰/۷

محفوظ در کابینه مدارالهای پاریس به شماره ۱۳۳

شکل ۱۷

روی سکه : السلطان نادر

پشت سکه : خلدالله ملکه، ضرب تبریز ، ۱۱۵۱

محل ضرب : تبریز

سال ضرب: ۱۱۵۱

وزن : نامعلوم

محفوظ در موزه André Malzac ، Paris

شکل ۱۸

روی سکه: السلطان نادر

پشت سکه : خلدالله ملکه، ضرب شیراز، ۱۱۵۱

محل ضرب: شیراز

سال ضرب: ۱۱۵۱

وزن نامعلوم.

محفوظ در بریتانیا موزیوم (بدون شماره)

شکل ۱۹

روی سکه : السلطان نادر

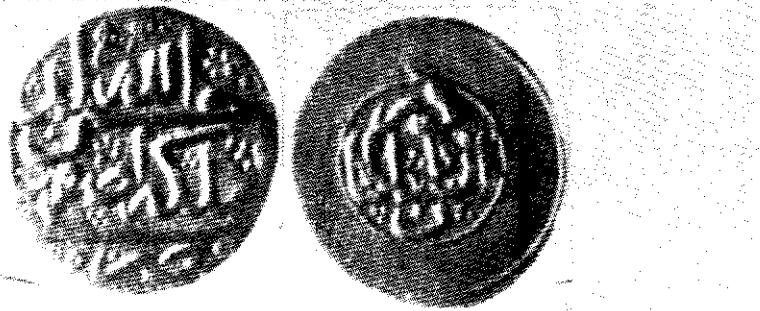
پشت سکه: خلدالله ملکه، مشهد

محل ضرب : مشهد

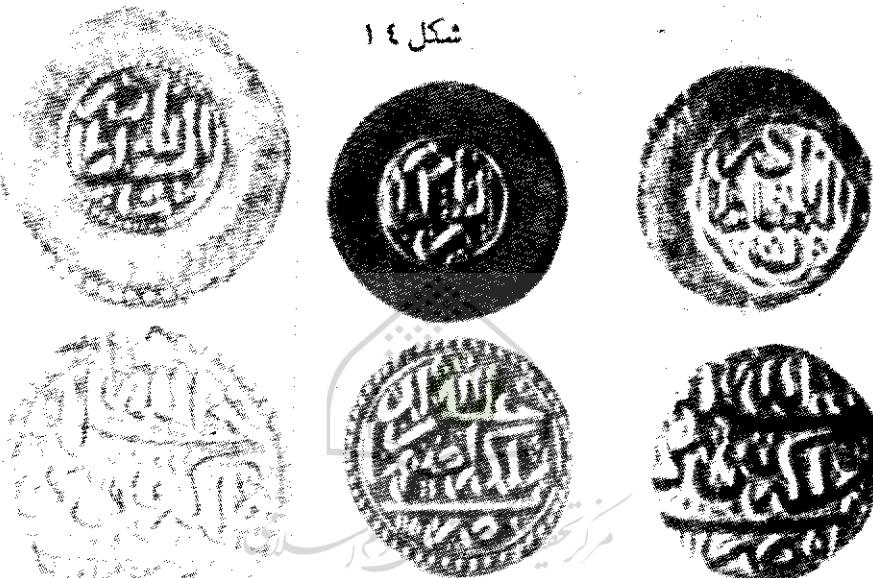
بدون تاریخ ضرب

وزن: ۱۷/۶

محفوظ در بریتانیا موزیوم

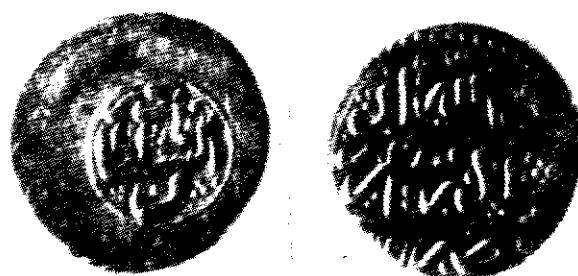
شكل ١٤

شكل ١٦

شكل ١٥

شكل ١٧

شكل ١٨

شکل ۲۰

روی سکه: السلطان نادر

پشت سکه: خلدالله ملکه، ضرب مشهد، ۱۱۵۰

محل ضرب: مشهد

سال ضرب: ۱۱۵۰

وزن نامعلوم.

محفوظ در موزه حاجی حسین آقامملک، طهران، (بدون شماره).

شکل ۲۱

روی سکه: السلطان نادر

پشت سکه: خلدالله ملکه، ضرب مشهد، ۱۱۵۰

محل ضرب: مشهد

سال ضرب: ۱۱۵۰ وزن: نامعلوم

محفوظ در موزه حاجی حسین آقامملک، طهران، (بدون شماره).

شکل ۲۲

روی سکه: السلطان نادر

پشت سکه: خلدالله ملکه، ضرب مشهد، ۱۱۵۰

محل ضرب: مشهد

سال ضرب: ۱۱۵۰

وزن: ۱۰۴/۵

محفوظ در بریتیش موزیوم.

شکل ۲۳

روی سکه: السلطان نادر

پشت سکه: خلدالله ملکه، ضرب مشهد، ۱۱۵۱

(۱۴)

شكل ٢١

شكل ٢٠

شكل ١٩

شكل ٢٣

متحف الآثار الإسلامية

شكل ٢٢

شكل ٢٤

محل ضرب: مشهد

سال ضرب: ۱۱۵۱

وزن: ۱۰۶/۱

محفوظ در بریتانیا موزیوم

شکل ۲۴

روی سکه: السلطان نادر

پشت سکه: خلد الله ملکه، ضرب مشهد ۱۱۵۳ در عکس رقم ۳ آخر تاریخ
نیامده است.

وزن: ۱۰۵/۲

محفوظ در بریتانیا موزیوم.

شکل ۲۵

روی سکه: سکه بزرگ دارد. نام سلطنت را در جهان نادر ایران زمین
و خسرو گیتی سلطان

پشت سکه: بتاریخ الخیر فيما وقع
محل ضرب: ؟

سال ضرب: ۱۱۴۸

وزن: ۴۱/۷

محفوظ در موزه بریتانیا بشماره ۲۲۱

شکل ۲۶

روی سکه: سکه بزرگ دارد....

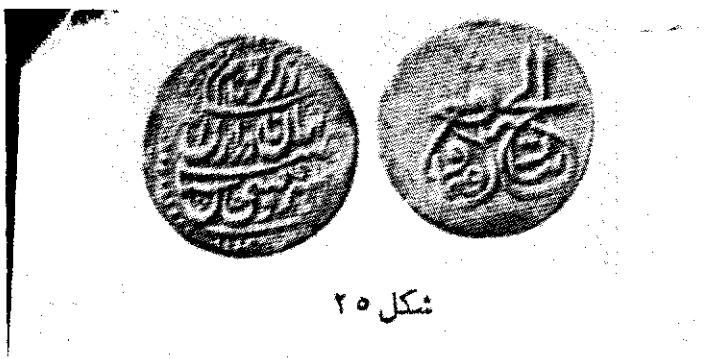
پشت سکه: بتاریخ الخیر فيما وقع، ۱۱۴۸

محل ضرب: اصفهان

سال ضرب: ۱۱۴۸

وزن: ۸۳/۱

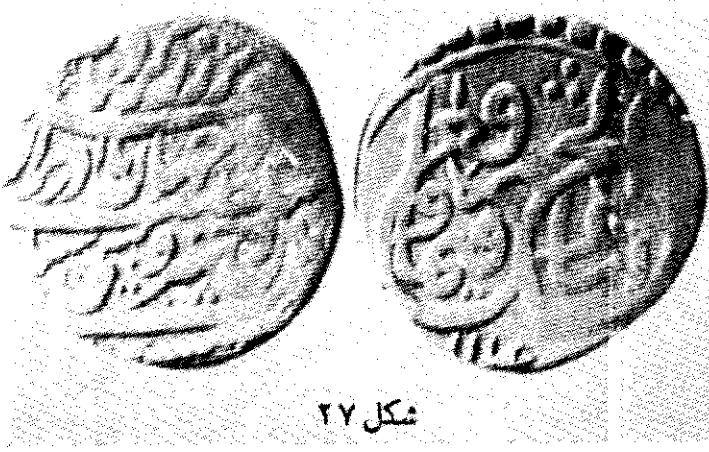
محفوظ در Ashmolean Museum Oxford

شكل ٢٥

شكل ٢١

شكل ٢٢

شکل ۲۲

روی سکه : سکه بزرگرد
پشت سکه : بتاریخ الخیر فیما وقوع ۱۱۴۸

محل ضرب : مشهد

سال ضرب : ۱۱۴۸

وزن : ۸۱

محفوظ در موزه P . Thorburn

شکل ۲۳

روی سکه : سکه بزرگرد ضرب مشهد.

پشت سکه : بتاریخ الخیر فیما وقوع ۱۱۵۰

محل ضرب : مشهد

تاریخ ضرب : ۱۱۵۰

وزن : نامعلوم

محفوظ در موزه حاجی حسین آقاملک ، طهران

شکل ۲۹

روی سکه : سکه بزرگرد ضرب مشهد

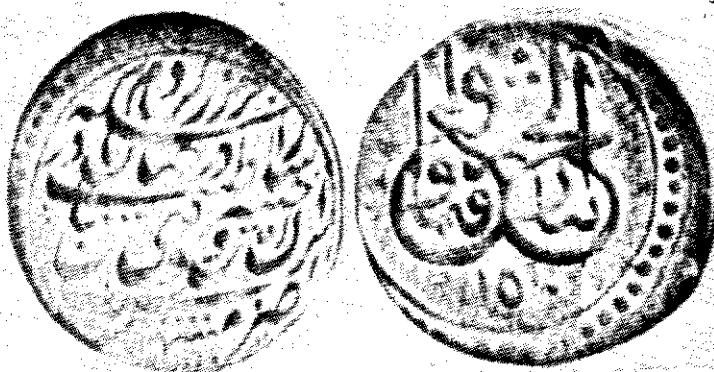
پشت سکه : بتاریخ الخیر فیما وقوع ، ۱۱۵۰

محل ضرب : مشهد

سال ضرب : ۱۱۵۰ ، متأسفانه با اینکه در عکس سکه تاریخ ضرب خیلی واضح است را بینو در کتاب خود اشتباهًا سال ضرب را ۱۱۴۵ قید کرده و معلوم است که اصولاً در آن تاریخ نادر هنوز به تخت سلطنت جلوس نکرده بود و بالطبع سکه هم نزد است.

وزن : ۸۱/۵

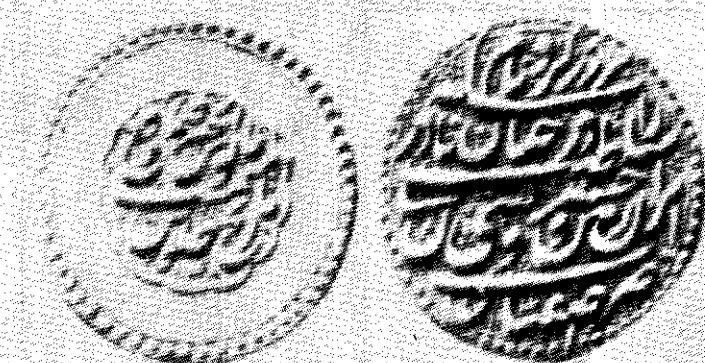
محفوظ در موزه بریتانیا.

شکل ۲۸

شکل ۲۹

شکل ۳۰

شکل ۳۰

روی سکه : سکه بزرگرد.... ضرب اصفهان .

پشت سکه : تاریخ جلوس میمنت مأنوس الخیر فیما وقع ۱۱۴۸

محل ضرب : اصفهان

سال ضرب : ۱۱۴۸ (رابینو اشتباه ۱۱۴۹ نوشته است)

وزن : ۸۲/۵

محفوظ در بریتانیا موزیوم بشماره ۲۲۲

شکل ۳۱

روی سکه : سکه بزرگرد....، ضرب قزوین، ۱۱۴۹

پشت سکه : تاریخ جلوس میمنت مأنوس الخیر فیما وقع ۱۱۴۸

محل ضرب : قزوین

سال ضرب : ۱۱۴۹

وزن : ۸۳/۲

محفوظ در موزه بریتانیا.

شکل ۳۲

روی سکه : سکه بزرگرد ضرب مشهد

پشت سکه : تاریخ جلوس میمنت مأنوس الخیر فیما وقع ، ۱۱۵۰

محل ضرب : مشهد

سال ضرب : ۱۱۵۰

وزن : ۶۳/۸

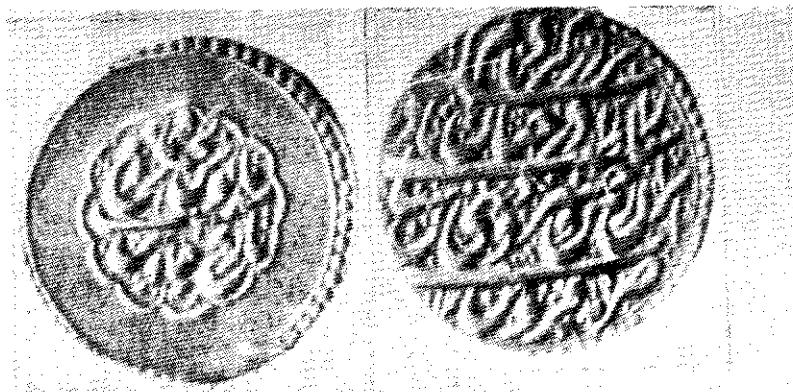
محفوظ در موزه بریتانیا .

شکل ۳۳

روی سکه: سکه بزرگرد ... ضرب مشهد

پشت سکه: تاریخ جلوس میمنت مأنوس ۱۱۵۰

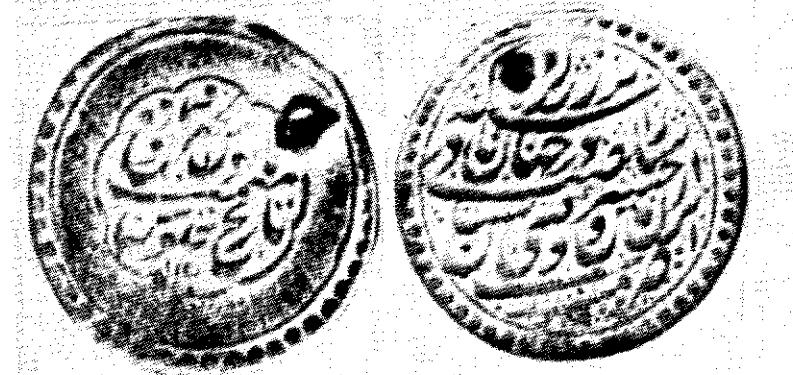
(۲۰)

٢١

٢٢

٢٣

محل ضرب: مشهد
سال ضرب: ۱۱۵۰
وزن: نامعلوم :
محفوظ در موزه حاجی حسین آقا ملک، طهران.

شکل ۳۴

روی سکه: سکه بزرگرد ضرب شیراز
پشت سکه: تاریخ جلوس میمنت مأوس ۱۱۴۸

محل ضرب: شیراز.

تاریخ ضرب: ۱۱۵۰

وزن: ۶۳

متعلق به نگارنده.

شکل ۳۵

روی سکه: سکه بزرگرد ضرب اصفهان.

پشت سکه: تاریخ جلوس میمنت مأوس ۱۱۴۸

محل ضرب: اصفهان.

تاریخ ضرب: ۱۱۵۰

وزن: ۸۳

متعلق به نگارنده.

شکل ۳۶

روی سکه: هست سلطان بر سلاطین جهان شاه شاهان نادر صاحبقران

پشت سکه: ضرب دارالسلطنه اصفهان، ۱۱۵۳

محل ضرب: اصفهان

سال ضرب: ۱۱۵۳

٣٤ شکل

٣٥ شکل

٣٦ شکل

٣٧ شکل

وزن: نامعلوم.

محفوظ درموزه حاجی حسین آقا ملک، طهران.

شکل ۳۷

روی سکه: هست سلطان

پشت سکه: ضرب دارالسلطنه اصفهان، ۱۱۵۲

محل ضرب: اصفهان

سال ضرب: ۱۱۵۲

وزن: ۱۷۶/۸

محفوظ درموزه بریتانیا.

شکل ۳۸

روی سکه: هست سلطان

پشت سکه: ضرب دارالسلطنه اصفهان ۱۱۵۲

محل ضرب: اصفهان

سال ضرب: ۱۱۵۲ *حقیقت کا تویر علوم ہر سالی*

وزن: ۱۷۶/۸

محفوظ درموزه بریتانیا.

شکل ۳۹

روی سکه: هست سلطان.....

پشت سکه: ضرب دارالسلطنه اصفهان، ۱۱۵۴

محل ضرب: اصفهان

سال ضرب : ۱۱۵۴

وزن : نامعلوم.

محفوظ درموزه حاجی حسین آقا ملک، طهران

شکل ۴۰

روی سکه : هست سلطان
 پشت سکه : ضرب دارالسلطنه اصفهان
 محل ضرب : اصفهان

سال ضرب : ۱۱۵۷

وزن : ۳۵

محفوظ در Christ Church Museum Oxford

شکل ۴۱

روی سکه : هست سلطان
 پشت سکه : ضرب دارالسلطنه اصفهان ، ۱۱۵۷
 محل ضرب : اصفهان

سال ضرب : ۱۱۵۷

وزن : ۱۷۷/۴

محفوظ در موزه بریتانیا.
 مرکز تحقیقات کمپویز علوم اسلامی

شکل ۴۲

روی سکه : هست سلطان
 پشت سکه : ضرب دارالسلطنه اصفهان ۱۱۵۹
 محل ضرب : اصفهان

سال ضرب : ۱۱۵۹

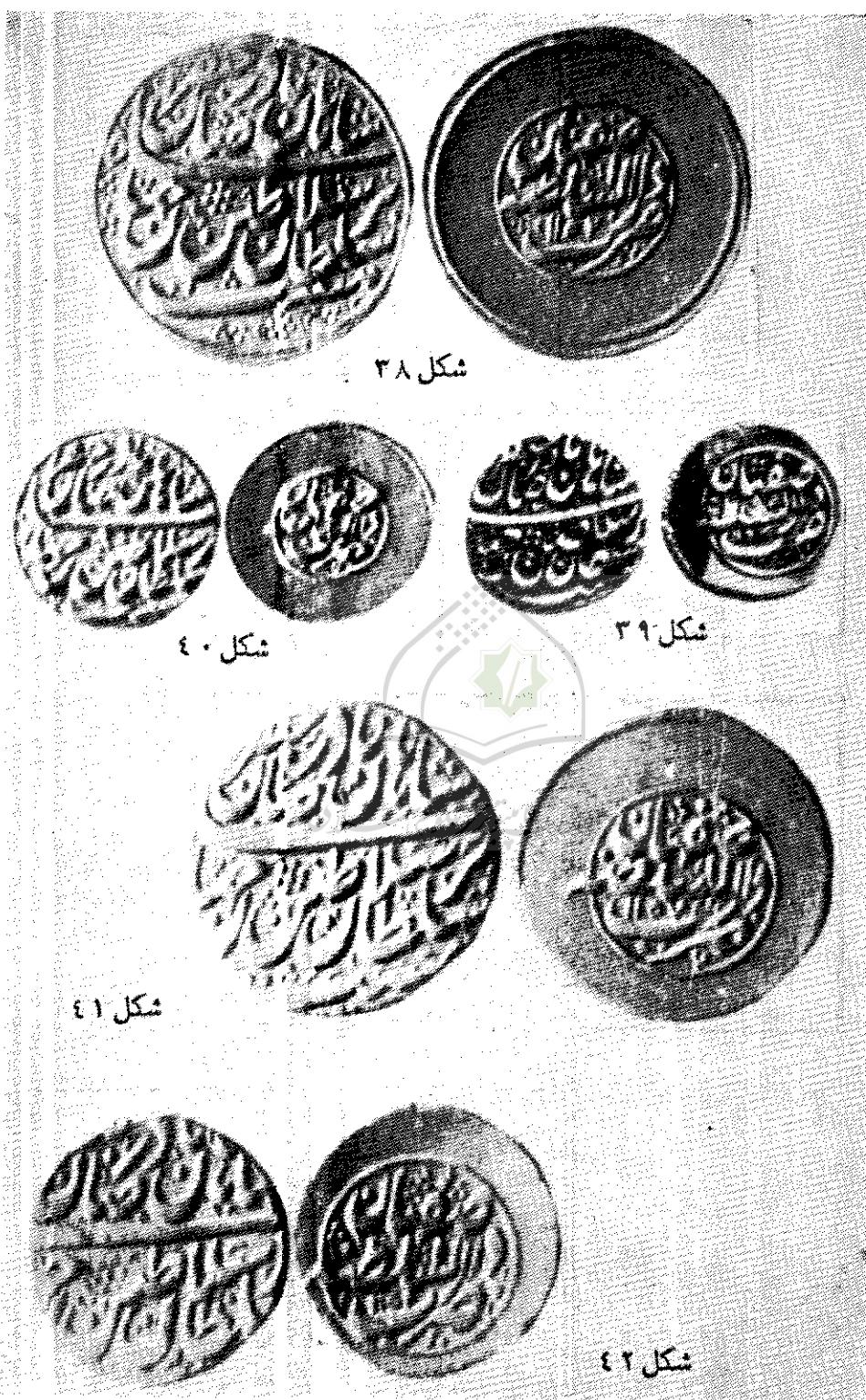
وزن : ۱۸۶/۹

محفوظ در موزه بریتانیا.

شکل ۴۳

روی سکه : هست سلطان
 پشت سکه : ضرب دارالسلطنه تبریز ۱۱۵۲

(۲۵)

محل ضرب : تبریز
سال ضرب : ۱۱۵۲
وزن : ۱۶/۴
محفوظ در موزه بریتانیا .

شكل ۴

روی سکه : هست سلطان
پشت سکه : ضرب دارالسلطنه تبریز ۱۱۵۳
محل ضرب : تبریز .
سال ضرب : ۱۱۵۳
وزن : ۱۷۶/۱
محفوظ در موزه بریتانیا .

شكل ۵

روی سکه : هست سلطان
پشت سکه : ضرب دارالسلطنه تبریز ۱۱۵۴
محل ضرب : تبریز ~~حقیقت فتوی علوم حسالی~~
سال ضرب : ۱۱۵۴
وزن : ۱۷۷
محفوظ در موزه بریتانیا

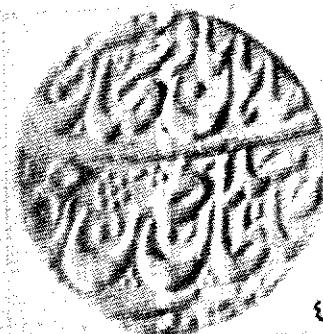
شكل ۶

روی سکه : هست سلطان
پشت سکه : ضرب دارالسلطنه تبریز ۱۱۵۹
محل ضرب : تبریز
سال ضرب : ۱۱۵۹
وزن : ۱۷۸/۳
محفوظ در موزه بریتانیا .

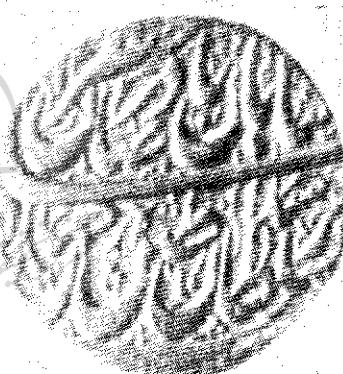
شکل ۴۳

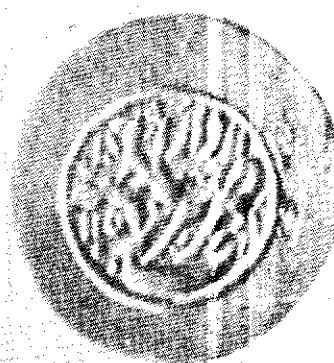
شکل ۴۴

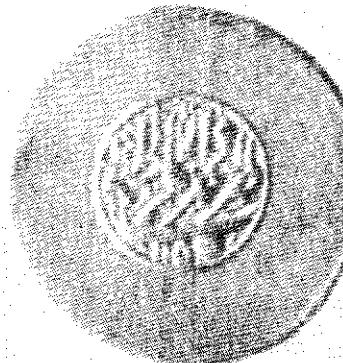
دانشگاه
علمی پژوهی
پاپیون

شکل ۴۶

شکل ۴۰

شکل ۴۷

روی سکه : هست سلطان.....

پشت سکه : ضرب مشهد مقدس ۱۱۵۲

محل ضرب : مشهد

سال ضرب : ۱۱۵۲

وزن : ۸۳/۱

محفوظ در موزه Ashmolean Museum ، Oxford

شکل ۴۸

روی سکه : هست سلطان

پشت سکه : ضرب مشهد مقدس .

محل ضرب : مشهد

سال ضرب : ۱۱۵۲

وزن : ۱۷۵/۸

محفوظ در موزه بریتانیا.

شکل ۴۹

روی سکه : هست سلطان... ۱۱۵۷

پشت سکه : ضرب مشهد مقدس

محل ضرب : مشهد

سال ضرب : ۱۱۵۷

وزن : ۱۷۶/۹

محفوظ در موزه بریتانیا.

شکل ۵۰

روی سکه : هست سلطان... .

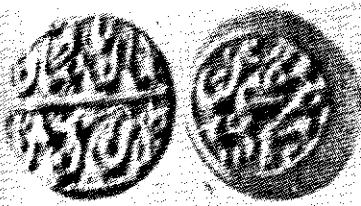
پشت سکه : ضرب دارالسلطنه اصفهان ، ۱۱۵۳

محل ضرب : اصفهان

سال ضرب: ۱۱۵۳

وزن : ۸۳

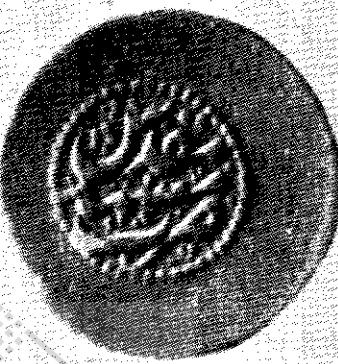
متعلق به نگارنده

شكل ٤٧

شكل ٤٨

شكل ٤٩

شكل ٥٠